

Sygn. akt VI A Ca 1132/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Aldona Wapińska

Sędzia SA – Agata Zając (spr.)

Sędzia SO (del.) – Grażyna Kramarska

Protokolant: – sekr. sąd. Beata Pelikańska

po rozpoznaniu w dniu 9 czerwca 2015 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w W.

przeciwko (...) spółce jawnej w S., I. W. (1), L. W. (1), A. G., M. G., (...) spółce jawnej I. W., L. W., A. G. w S.

o zapłatę i wydanie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 13 lutego 2014 r.

sygn. akt III C 5/12

I zmienia zaskarżony wyrok w punkcie drugim częściowo w ten sposób, że nakazuje pozwanemu (...) spółce jawnej w S. wydanie (...) sp. z o.o. w W. ciągnika rolniczego (...) nr (...) nr rejestracyjny (...), a w pozostałym zakresie powództwo oddala;

II w pozostałym zakresie oddala apelację;

III koszty postępowania apelacyjnego pomiędzy powodem a pozwanym (...) spółką jawną w S. wzajemnie znosi;

IV zasądza od (...) sp. z o.o. w W. na rzecz pozwanych A. G., (...) spółki jawnej I. W., L. W., A. G. w S. kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 1132/14

UZASADNIENIE

Pozwem z 14 listopada 2011 r. (...) sp. z o.o. w W. wniosła w postępowaniu nakazowym o zasądzenie solidarnie od pozwanych: (...) I., L. W. (1), A. G. sp. j. w S. (obecnie (...). J.), I. W. (1), L. W. (1), A. G., M. G. i (...) sp. j. I. W. (1), L. W. (1), A. G. kwoty 82 002 zł z odsetkami od 7 września 2011 r. do dnia zapłaty na podstawie załączonego weksla.

Sąd Okręgowy skierował sprawę do postępowania zwykłego uznając, że brak podstaw do wydania nakazu zapłaty.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa, podnosząc, że umowa leasingu została zawarta z Zakładem Usług (...) sp. j. I. & L. W. (1), wobec czego brak legitymacji procesowej biernej wszystkich pozwanych, brak deklaracji wekslowej, po wypowiedzeniu przez powoda kilku umów leasingu pozwani nadal korzystali z przedmiotów leasingu i płacili znaczne kwoty, Grupa W. wpłaciła na rzecz powoda około 1 858 086,21 zł, brak wskazania na rzecz których umów kwota ta została zarachowana. Pozwani zakwestionowali prawidłowość wypełnienia weksla ponosząc wygaśnięcie zobowiązania ze stosunku podstawowego oraz wnieśli o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego księgowego celem rozliczenia wszystkich umów leasingu.

W toku postępowania powód rozszerzył pozew żądając zasądzenia dalszej kwoty 115 500,13 zł z odsetkami od 29 grudnia 2012 r. do dnia zapłaty solidarnie od pozwanych (...) SP.J., I. W. (1), L. W. (1), A. G. i M. G. jako odszkodowania umownego wobec uchybienia obowiązkowi zwrotu przedmiotu leasingu w kwocie odpowiadającej kwocie bazowej.

Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa w tym zakresie podnosząc, że powód nie wykazał, że przedmiot leasingu nie został zwrócony, powód nie udowodnił przesłanek odpowiedzialności wynikających z art. 471 k.c., gdyby zaś sąd uznał, że jest to kara umowna pozwani wnieśli o jej miarkowanie, gdyż zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane.

Powód ponownie rozszerzył pozew wnosząc o nakazanie pozwanemu (...) SP. J. wydania powodowi ciągnika rolniczego (...) nr (...), nr. rej. (...).

Pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa i oświadczył, że nie wie, czy ciągnik został zwrócony.

Wyrokiem z dnia 13 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy zasądził od (...) spółki jawnej w S., I. W. (1), L. W. (1), A. G., (...) spółki jawnej I. W. (1), L. W. (1), A. G. na rzecz (...) sp. z o.o. w W. kwotę 71 561,10 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 września 2011 r. do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie powództwo oddalił oraz obciążył strony kosztami postępowania po połowie, pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych:

W dniu 12 października 2007 r. Zakład Usług (...) spółka jawna w S. zawarła z (...) sp. z o.o. w W. umowę leasingu operacyjnego nr (...), której przedmiotem był ciągnik rolniczy (...) o wartości 308 000 zł. W umowie strony uzgodniły, że wszelkie rozliczenia związane z wypowiedzeniem lub wygaśnięciem umowy przed upływem podstawowego okresu jej trwania dokonywane będą w oparciu o kwotę bazową, stanowiącą równowartość sumy wszystkich przewidzianych w umowie a niezapłaconych rat oraz wartości resztowej (raty końcowej, ceny wykupu) określonej w umowie, zdyskontowanych stopą WIBOR 3M z dnia zawarcia umowy, wynoszącą 5,06%. Na wypadek opóźnienia w zapłacie należności strony zastrzegły odsetki w wysokości dwukrotnych odsetek ustawowych.

W razie opóźnienia Korzystającego z zapłatą choćby jednej raty, Finansujący mógł wyznaczyć mu dodatkowy termin do zapłaty zaległości, a po jego bezskutecznym upływie – wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym. Wypowiedzenie w taki sposób którejkolwiek z umów łączących strony uprawniało Finansującego do wypowiedzenia ze skutkiem natychmiastowym wszystkich umów.

Po wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym Korzystający zobowiązał się niezwłocznie zwrócić przedmiot leasingu na swój koszt i ryzyko do miejsca i w terminie wskazanym przez Finansującego. Jeżeli Korzystający nie zwróci przedmiotu leasingu w tym trybie, zapłaci Finansującemu, na jego pisemne wezwanie, we wskazanym

terminie i kwocie, odszkodowanie nie wyższe niż równowartość kwoty bazowej wraz z podwójnymi odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty bazowej od dnia wypowiedzenia umowy do dnia zapłaty.

Zmiany umowy wymagały formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Kwota, jaką zgodnie z umową Korzystający zapłaciłby Finansującemu gdyby prawidłowo wykonał całą umowę (wartość końcowa umowy) wynosiła 329806,40 zł, wartość ciągnika w chwili zawarcia umowy wynosiła 308 000 zł.

Tytułem zabezpieczenia spłaty zobowiązań wynikających z umowy Zakład Usług (...) spółka jawna w S. złożyła weksel gwarancyjny in blanco, poręczony przez I. W. (1), L. W. (1), A. G., M. G. i (...) sp. j. I. W. (1), L. W. (1), A. G.. Przesłanki wypełnienia weksla zostały określone w deklaracji wekslowej podpisanej przez Zakład Usług (...) spółkę jawną w S..

Strony łączyło w tym czasie kilka umów leasingu.

Finansujący nabył przedmiot leasingu i oddał go do używania Korzystającemu.

W trakcie trwania umowy Korzystający zaprzestał dokonywania płatności zgodnie z umową, wobec czego Finansujący, bo bezskutecznym wezwaniu do uregulowania należności, wypowiedział umowę leasingu (...) ze skutkiem natychmiastowym, wzywając pismem dnia 1 kwietnia 2010 r. do zapłaty kwoty 37 337,26zł tytułem zaległych rat z odsetkami oraz do zwrotu przedmiotu leasingu. Pismo to doręczono Korzystającemu w dniu 12 kwietnia 2010 r.

W dniu 22 sierpnia 2011 r. powód wypełnił weksel na kwotę 82 001,80 zł i przedstawił go do zapłaty spółce Zakład Usług (...) spółka jawna w S. oraz poręczycielom wekslowym.

Na dzień wypowiedzenia umowy, tj. 1 kwietnia 2010 r. zadłużenie wynosiło 150 308,22 zł. W okresie między wypowiedzeniem umowy leasingu a wypełnieniem weksla na poczet należności z umowy (...) wpłacono 104 879,22 zł. W dacie wypełnienia weksla pozostała wierzytelność w kwocie 45 429 zł, zaś odsetki umowne, ograniczone do wysokości odsetek maksymalnych, wyniosły 26 132,10 zł. Łączne zadłużenie z tytułu umowy leasingu nr (...) na datę wypełnienia weksla wynosiło 71 561,10 zł.

Zakład Usług (...) spółka jawna w S. przekształciła się w (...) I., L. W. (1), A. G. spółkę jawną, a następnie w (...) sp. j. w S..

Przedmiot leasingu z umowy (...) nie został zwrócony Finansującemu, został odebrany przez policję i zajęty na potrzeby postępowania karnego V Ds.937/13 Prokuratury Rejonowej B. i oddany na przechowanie osobie trzeciej.

Dokonując powyższych ustaleń Sąd Okręgowy oparł się na złożonych do akt dokumentach, zaś wysokość zadłużenia pozwanych na datę wypełnienia weksla Sąd ustalił w oparciu o opinię biegłego księgowego G. Ł., uznając opinię tego biegłego za jasną, rzetelną i logiczną.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy wskazał, że podstawą roszczeń powoda jest weksel gwarancyjny in blanco, zgodnie z którym pozwany ad. 1 odpowiada jako wystawca, zaś pozostali pozwani jako poręczyciele wekslowi.

Sąd Okręgowy przytoczył treść art. 10 prawa wekslowego stwierdzając, że o tym, na jaką kwotę powód mógł weksel wypełnić decyduje treść stosunku podstawowego.

W ocenie Sądu Okręgowego skuteczne było dokonane przez powoda wypowiedzenie umowy leasingu, jednak w dacie wypełnienia weksla wymagalna wierzytelność powoda wynikająca z tej umowy wynosiła 71 561,10 zł, wobec czego odpowiedzialność pozwanych ograniczona jest do tej kwoty.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił żądania w zakresie wydania ciągnika będącego przedmiotem umowy uznając, iż ze zgodnych oświadczeń pełnomocników stron złożonych na rozprawie w dniu 6 grudnia 2013 r. wynika, iż pojazd został

zajęty przez Prokuraturę i oddany w dozór osobie trzeciej, wobec czego pozwany nie może wydać ciągnika powodowi i nie posiada legitymacji biernej w tym zakresie.

Sąd Okręgowy oddalił także powództwo w zakresie kwoty 115 400,13 zł stanowiącej żądane przez powoda odszkodowanie za to, że pozwany nie zwrócił przedmiotu leasingu.

Sąd Okręgowy uznał, że powód skierował do pozwanego pisemne wezwanie do zwrotu przedmiotu leasingu wyznaczając termin zwrotu na 8 kwietnia 2010 r., zaś pozwany ciągnika nie zwrócił, jednak nie wykazał poniesionej szkody.

Sąd Okręgowy wskazał, że podstawą żądania powoda w tym zakresie jest art. 471 k.c., zaś zapis pkt 10.10 ogólnych warunków leasingu będących integralną częścią zawartej przez strony umowy nie zawiera zastrzeżenia kary umownej, ogranicza jedynie wysokość należnego powodowi odszkodowania do równowartości kwoty bazowej. Powód nie przedstawił żadnych twierdzeń co do poniesionej szkody i jej wysokości.

Ponadto w ocenie Sąd Okręgowy nawet gdyby w umowie przewidziano karę umowną na wypadek braku zwrotu przedmiotu leasingu to zapis ten byłby nieważny, nie można bowiem dochodzić kar umownych kumulatywnie z karami umownymi przewidzianymi na wypadek odstąpienia od umowy, zaś należność zagwarantowana w art. 709¹⁵ k.c. ma charakter kary ustawowej i pełni tę sama funkcję co kara umowna.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód, zaskarżając wyrok w zakresie punktów II i III i zarzucając:

- naruszenie art. 222 § 1 k.c. poprzez odmowę uwzględnienia żądania wydania powodowi ciągnika rolniczego (...), a także art. 233 k.p.c. poprzez uznanie, że pozwany nie posiada przedmiotu leasingu wobec czego nie ma obowiązku jej zwrotu;

- naruszenia art. 483 k.c. w zw. z pkt 10.10 ogólnych warunków umowy leasingu oraz art. 245 k.p.c. poprzez przytoczenie przesłanek nie przewidzianych Kodeksem Cywilnym dla uwolnienia pozwanych ad. 1-5 od solidarnego obowiązku zapłaty odszkodowania umownego zabezpieczającego świadczenie niepieniężne, czyli zwrot poleasingowego mienia po wygaśnięciu umowy;

- naruszenia art. 481 § 2 k.c. poprzez zastosowanie w to miejsce regulacji zawartej w art. 359 § 1 i nast. k.c. i dokonanie przeliczenia odsetek za zwłokę w zapłacie zobowiązań według stopy maksymalnej odsetek za zgodne z umowa korzystanie z sumy pieniężnej, a także naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez eliminację z rozliczenia umowy odsetek za zwłokę naliczonych do dnia wypowiedzenia umowy w kwocie 2 168 zł, co skutkowało uznaniem weksla za wypełniony prawidłowo jedynie w zakresie kwoty 71 561,10 zł;

- naruszenia art. 103 § 2 k.p.c. poprzez nie przyznanie powodowi kosztów zastępstwa procesowego w podwyższonym wymiarze.

Wskazując na powyższe powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie od pozwanych ad. 1 – 6 solidarnie na rzecz powoda kwoty 82 001,80 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 7 września 2001 r., zasądzenie od pozwanych ad. 1-5 solidarnie na rzecz powoda kwoty 115 718,12 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 29 grudnia 2012 r., nakazanie pozwanemu ad. 1 wydania powodowi ciągnika rolniczego (...), nr podwozia (...) oraz zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu wg. norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wymiarze 20 000 zł, ewentualnie o uchylenie wyroku w części objętej zaskarżeniem i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Pozwani wnieśli o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jedynie częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Za bezzasadne Sąd Apelacyjny uznał zawarte w apelacji zarzuty naruszenia art. 233 k.p.c.

Dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne znajdują bowiem oparcie w wynikach przeprowadzonego postępowania dowodowego, a dokonana przez ten Sąd ocena dowodów nie przekracza granic swobodnej oceny wskazanych w art. 233 § 1 k.p.c.

Zasada swobodnej oceny dowodów określona powyższym przepisem wyraża się w jej ocenie według własnego przekonania Sądu, opartego na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Jej istotną cechą jest bezstronność, brak arbitralności i dowolności, przestrzeganie zasad logicznego rozumowania i zasad doświadczenia życiowego w wyciąganiu wniosków.

Niewątpliwie wszechstronne rozważenie zebranego materiału oznacza uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu oraz wszystkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych środków dowodowych, a mających znaczenie dla ich mocy dowodowej i wiarygodności.

Ocena dokonana przez Sąd I instancji w ocenie Sądu Apelacyjnego odpowiada zasadniczo wskazanym wyżej kryteriom, wszystkie przeprowadzone dowody zostały przez Sąd Okręgowy przywołane i omówione w sposób obiektywny, rzetelny i wszechstronny.

Dokonując oceny dowodów sąd określa, czy środek dowodowy z uwagi na jego cechy indywidualne i okoliczności obiektywne zasługuje na wiarę. Podstawą selekcji dowodów jest zatem ich wiarygodność. Natomiast kryteriami oceny wiarygodności są doświadczenie życiowe, inne źródła wiedzy, poprawność logiczna, prawdopodobieństwo wersji. W orzecznictwie wskazuje się, że "ramy swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i ważąc ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego" (zob. wyrok SN z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98, Lex nr 41437, wyrok SA w Szczecinie z dnia 17 września 2008 r., I ACa 1195/06, Lex nr 516569).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że postawienie zarzutu obrazy art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego przyjętego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów; skarżący może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że Sąd rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 2000/7-8 poz. 139 i z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, OSNC 2000/10 poz. 189). Jeżeli zatem z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne.

Podnosząc zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. skarżący nie wskazał na czym polega wadliwość oceny dowodów dokonanej przez Sąd Okręgowy, poprzestając na przedstawieniu własnego stanu faktycznego, zatem nie można uznać, iż zarzuty te są skuteczne.

Wobec powyższego Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne ustalenia dokonane przez Sąd Okręgowy z wyjątkiem ustaleń dotyczących pozostawianiu przedmiotu leasingu pod dozorem osoby trzeciej.

Z dołączonych do apelacji dokumentów wynika bowiem, że w toku postępowania w sprawie 5 Ds. 937/11 prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową B. w B. zabezpieczony został ciągnik rolniczy marki N. (...), a więc inny pojazd niż będący przedmiotem umowy leasingu.

Trafnie zatem skarżący podnosi, że pozwany nie wykazał, aby ciągnik rolniczy (...) został przez niego wydany powodowi albo utracony z przyczyn za które leasingobiorca nie ponosi odpowiedzialności.

Bezsporne jest, że właścicielem pojazdu jest powód, że pojazd został wydany pozwanej Spółce (...) na podstawie umowy leasingu i że umowa ta została skutecznie przez powoda wypowiedziana w trybie natychmiastowym, wobec czego pozwana nie nabyła własności pojazdu.

Obowiązek wydania przedmiotu umowy leasingu w wypadku przedterminowego zakończenia tej umowy wynika wprost z treści zawartej przez strony umowy, powód może też swoje roszczenie w tym zakresie wywodzić z treści art. 222 § 1 k.c.

Wobec bezspornego faktu wydania pojazdu do korzystania pozwanej Spółce, to na pozwanej spoczywał, zgodnie z art. 6 k.c., ciężar wykazania, że nie jest już posiadaczem pojazdu i nie była nim w dacie rozszerzenia powództwa o żądanie wydania rzeczy, wobec czego nie posiada biernej legitymacji w tym zakresie.

Pozwana, poza powołaniem się na fakt zajęcia przedmiotowego ciągnika na potrzeby postępowania karnego w sprawie V Ds. 937/13 prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową B., SR w Bydgoszczy i oddania ciągnika na przechowanie osobie trzeciej nie wskazywała żadnych innych okoliczności, które mogłyby ją zwalniać z obowiązku wydania przedmiotu leasingu.

Pomimo, iż pełnomocnik powoda, także na rozprawie w dniu 6 grudnia 2013 r. podnosił, że ciągnik nadal znajduje się w posiadaniu pozwanej i przy braku jakichkolwiek dowodów potwierdzających fakty wskazywane przez pozwaną, Sąd Okręgowy okoliczności te uznał za bezsporne.

Na tym etapie postępowania strona powodowa skutecznie wykazała, że fakty powołane przez pozwaną dotyczyły innego pojazdu.

Wobec powyższego w ocenie Sądu Apelacyjnego żądanie powoda w zakresie dotyczącym wydania ciągnika (...) zasługuje na uwzględnienie.

Pozostałe zarzuty apelacji Sąd Apelacyjny uznał za bezzasadne.

Z treści opinii biegłego G. Ł. dotyczącej rozliczenia przedmiotowej umowy leasingu wynika, że zadłużenie na datę wypowiedzenia umowy wynosiło 150 308,22 zł, a po uwzględnieniu wpłat w kwocie 104 879,22 zł pozostało 45 429 zł; odsetki zostały przez biegłego wyliczone w wysokości odsetek maksymalnych i zgodnie z wpłatami zaksięgowanymi przez powoda wynosiły 26 132,10 zł, łącznie kwota zaległości w dacie wypełnienia weksla wynosiła 71 561,10 zł i do tej kwoty, zgodnie z treści porozumienia wekslowego, powód mógł wypełnić wystawiony przez pozwaną spółkę (...) oraz poręczony przez pozostałych pozwanych weksel.

Bezzasadne są zarzuty dotyczące naruszenia art. 359 k.c.

Trafnie Sąd Okręgowy wskazał, że w dacie zawierania przedmiotowej umowy obowiązywał art. 359 § 2¹ k.c. określający wysokość odsetek maksymalnych. Przepis ten odnosi się do każdego rodzaju odsetek, których wysokość zostaje określona w umowie, także odsetek za opóźnienie wynikających z art. 481 § 1 k.c.

W zawartej przez strony umowy została określona wysokość odsetek za opóźnienie, zatem odsetki te nie mogą przekraczać odsetek maksymalnych określonych przepisem art. 359 § 2¹ k.c., zaś przepisu tego nie można wyłączyć ani ograniczyć drogą czynności prawnej stron, co wynika wprost z treści art. 359 § 2³ k.c.

Kutki naruszenia przepisu art. 359 § 2¹ k.c. ustawodawca określił zaś w art. 359 § 2² k.c., zgodnie z którym, jeśli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne.

Tym samym wysokość zobowiązania wynikającego z zawartej przez strony umowy, a w konsekwencji – wysokość zobowiązania wekslowego, została przez Sąd Okręgowy określona prawidłowo.

Za bezzasadne Sąd Apelacyjny uznał też zarzuty naruszenia art. 483 k.c.

Niewątpliwie zastrzeżenie kary umownej powoduje modyfikację ogólnych reguł odpowiedzialności w tym sensie, że zwalnia wierzyciela z obowiązku wykazania zaistnienia szkody jak i jej wysokości. Wierzyciela dochodzącego kary umownej obciąża jednak obowiązek wykazania istnienia skutecznego postanowienia umownego, z którego wynika obowiązek świadczenia kary umownej.

Przesłanką żądania kary umownej jest bowiem jej wcześniejsze, ważne i skuteczne zastrzeżenie.

Z art. 483 § 1 k.c. wynika, że stanowi ona zastrzeżenie, wedle którego naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy pieniężnej.

Istotą kary umownej jest więc określenie wprost w umowie jej wysokości w sposób jednoznaczny lub przez wskazanie kryteriów, którymi posługując się, możliwym będzie wskazanie sumy, jaką dłużnik zobowiązany będzie zapłacić wierzycielowi.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko Sądu Okręgowego, że powołany przez powoda zapis pkt 10.10 umowy leasingu nie zawiera zastrzeżenia kary umownej. Zapis ten nie zawiera bowiem ani jednoznacznego określenia kwoty jaką dłużnik obowiązany jest zapłacić wierzycielowi w razie niewykonania obowiązku zwrotu przedmiotu leasingu, ani też nie zawiera kryteriów pozwalających na jednoznaczne określenie jej wysokości. Istotą wskazanego postanowienia umownego jest określenie górnej granicy odszkodowania, jakiego w takim wypadku może domagać się wierzyciel. Taka wykładnia wynika z literalnej treści umowy, zaś skarżący nie przedstawił żadnych dowodów uzasadniających dokonanie wykładni odmiennej, zwłaszcza że pozwani wnosząc o oddalenie powództwa w tym zakresie jednoznacznie wskazali, że żądana kwota stanowi odszkodowanie z art. 471 k.c., nie dzieląc stanowiska powoda co do zastrzeżenia w umowie kary umownej.

Takie uregulowanie umowne nie zawalania powoda od obowiązku wykazania wszystkich przesłanek roszczenia odszkodowawczego zgodnie z art. 471 k.c., a więc faktu niewykonania zobowiązania, szkody i jej wysokości oraz związku przyczynowego między poniesioną szkodą a niewykonaniem zobowiązania przez dłużnika.

O ile sam fakt niewykonania obowiązku zwrotu przedmiotu leasingu jest bezsporny, o tyle skarżący nie wykazał pozostałych przesłanek uzasadniających powstanie roszczenia odszkodowawczego.

Przede wszystkim nie zostały nawet wskazane żadne okoliczności potwierdzające zaistnienie po stronie powoda szkody pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym z niewykonaniem zobowiązania. Powód poprzestał bowiem na wskazaniu, że dochodzi szkody w wysokości maksymalnej określonej zapisem punktu 10.10 umowy, bezzasadnie uznając, iż w postanowieniu tym została zastrzeżona kara umowna, uniemożliwiając tym samym uwzględnienie roszczenia w tym zakresie.

Sąd Apelacyjny nie znalazł też podstaw do uwzględnienia zarzutów odnoszących się do naruszenia art. 103 § 2 k.p.c. uznając, iż nie ma podstaw do przyznania pełnomocnikowi powoda wynagrodzenia w żądanej kwocie 20 000 zł.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił częściowo zaskarżony wyrok uwzględniając żądanie wydania pojazdu, zaś w pozostałym zakresie apelację powoda jako bezzasadną oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.

Rozstrzygając o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny uznał, że wobec uwzględnienia apelacji jedynie częściowo i tylko w zakresie żądania skierowanego do jednego z pozwanych, koszty postępowania apelacyjnego pomiędzy powodem a (...) sp. j. należało znieść na podstawie art. 100 k.p.c.

Ponieważ w stosunku do pozostałych pozwanych apelacja w całości podlegała oddaleniu, podstawą rozstrzygnięcia o kosztach w tym zakresie jest art. 98 k.p.c.